

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 XVI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2023

Nr. 232

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 juni 2023

Van 21 tot en met 30 mei heeft in Genève de 76e World Health Assembly (WHA) plaatsgevonden. Hierbij wil ik u informeren over de belangrijkste uitkomsten hiervan.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) bestaat dit jaar 75 jaar. Tijdens de WHA werd stil gestaan bij de, mede dankzij de WHO, indrukwekkende gezondheidswinst die de wereld in meer dan zeven decennia heeft behaald. Door voortschrijdende wetenschappelijke inzichten en innovaties, maar zeker ook door gecoördineerde inzet en samenwerking voor publieke gezondheid wereldwijd. De Directeur Generaal dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus gaf een overzicht van belangrijke resultaten die behaald zijn om de doelstellingen van de WHO te behalen, zoals: het uitroeien van pokken (de enige ziekte tot nu toe) en bijna polio, het uitvinden van vaccins als HPV die het uitbannen van baarmoederhalskanker mogelijk maakt, en andere vaccins die bijdragen aan de halvering van kindersterfte.

De opkomst van de 194 lidstaten was in dit jubileum jaar extra groot. Dat gaf mij de gelegenheid een groot aantal collega's te spreken.

Nederlandse inbreng

Het algemene debat stond ook in het teken van de 75^e verjaardag. Hierbij heeft Nederland gewezen op het belang van effectieve mondiale samenwerking en coördinatie op het terrein van de publieke gezondheid, zeker ook in WHO-verband.

Daarbij is extra aandacht gegeven aan de recent verschenen Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie «Samen zorgen voor gezondheid wereldwijd». In het bijzonder is daarbij stilgestaan bij de prioriteit van het

adresseren van de impact van klimaatverandering op volksgezondheid en vice versa. En daarbij het belang om voor volgende generaties te zorgen voor het meer duurzaam en klimaatbestendig maken van de zorg in Nederland en wereldwijd.

Vervolgens is door Nederland ook de noodzaak van een solide duurzame financiering van de WHO benadrukt, net als het beter voorbereid zijn op een mogelijke volgende pandemie.

Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om het wereldwijde belang van een goede toegang tot medicijnen en medische hulpmiddelen te schetsen. Reden voor ons land om in november dit jaar het World Local Production Forum te organiseren.

Ten slotte heb ik de noodzaak van continue aandacht voor mentale gezondheid, gendergelijkheid, de seksueel en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), inclusief HIV/AIDS en het tegengaan van antibiotica resistentie (AMR) door Nederland benadrukt.

WHA-agenda

De agenda van de WHA bevatte meer dan 70 agendaonderwerpen. Voor Nederland waren het meest relevant:

Klimaat en gezondheid

Meerdere landen zagen het belang van aandacht voor de gevolgen van de klimaatverandering op de gezondheid. Dit geldt bijvoorbeeld voor landen die de gevolgen van de zeespiegelstijging ervaren. Daarom is door Nederland opgeroepen om het komend jaar te werken aan een nieuwe resolutie over klimaatverandering en gezondheid.

Duurzame Financiering WHO

Een van de belangrijke uitkomsten van deze WHA is op het gebied van financiering. De WHO ontvangt grotendeels geoormerkte bijdragen, waardoor delen van de begroting chronisch onder gefinancierd blijven. Na een lang voortraject is nu besloten om de lidmaatschapsbijdrage, die niet geoormerkt en daardoor flexibel door WHO in te zetten is, in 2024 met 20 procent te verhogen. Voor Nederland betekent dit een jaarlijkse verhoging met circa \$ 1,3 mln. De ambitie is om rond 2030 de helft van de begroting te financieren met lidmaatschapsbijdrages door middel van stapsgewijze verhogingen in de komende jaren ten behoeve van een betere effectiviteit, langere termijn planning en dekking. Tegelijkertijd werkt de WHO aan hervormingen ten behoeve van meer efficiëntie, transparantie en rekenschap.

Antimicrobiële resistentie (AMR)

De voortgangsrapportage op het gebied van AMR liet zien dat steeds meer landen nationale actieplannen hebben, maar tegelijkertijd dat veel landen onvoldoende middelen hebben om voortgang maken. Daarom is de WHO door meerdere landen opgeroepen om volgend jaar met een voorstellen te komen om met de actieplannen concrete voortgang te boeken.

Uit het rapport van de DG over de «Global strategy for women, children and adolescents» blijkt dat er onvoldoende voortgang is. Verschillende lidstaten hebben daarom gevraagd om een resolutie die kan aansporen tot het behalen van snellere resultaten. NL heeft deelgenomen aan een gezamenlijk statement geïnitieerd door België. Hierin werd de zorg uitgesproken over alarmerende gezondheidsindicatoren zoals verhoging van geestelijke gezondheidsproblemen onder adolescenten, hogere bloedarmoede onder vrouwen en meisjes, gender-gerelateerd geweld, en on vervulde behoefte aan anticonceptie.

Oekraïne

Net als vorig jaar was de gezondheidssituatie in Oekraïne onderwerp van bespreking. Een resolutie, waarin de gezondheidseffecten van de oorlog worden aangekaart en de agressie van Rusland wordt veroordeeld, werd met grote meerderheid aangenomen.

Nieuwe leden van de uitvoerende raad van de WHO

Bij de regeling van werkzaamheden van 7 juni jongstleden heeft de vaste commissie voor VWS verzocht om een reactie van de Minister VWS op het bericht dat Noord-Korea is toegetreden tot de Uitvoerende Raad (*Executive Board* – EB) van de WHO.

De EB van de WHO bestaat uit 34 leden. De zes regio's van de WHO vaardigen lidstaten af die drie jaar deel uitmaken van de EB. Dit jaar werden tien nieuwe leden voorgesteld door de zes regio's. Door de Europese regio werden Oekraïne en Zwitserland voorgedragen. Vanuit de regio Zuidoost Azië werd Noord-Korea voorgedragen. Conform standaardprocedure wordt tijdens de WHA het voorstel voor nieuwe leden die door de regio's zijn verkozen bij acclamatie, oftewel zonder stemming, aangenomen. Dit jaar echter besloot Rusland de kandidatuur van Oekraïne aan te vechten door een geheime stemming aan te vragen over de verkiezing van alle tien nieuwe leden als pakket, zoals voorgeschreven in de WHO constitutie. Het resultaat was dat het voorstel voor benoeming van alle tien leden met een meerderheid van stemmen is aanvaard.

De benoeming van Noord-Korea tot de EB is zeker niet wenselijk te noemen. Nederland zal als niet-lid van de EB, met EU-lidstaten die momenteel lid zijn van de EB (Denemarken, Frankrijk, Slovenië en Slowakije), en met andere gelijkgezinde EB-leden als de VS, Zwitserland en Australië, kritisch de inbreng en optreden van Noord Korea in de EB volgen en waar nodig en mogelijk reageren.

Overige gezondheidsonderwerpen

Uiteraard stond ook een groot aantal specifieke gezondheidsonderwerpen op de agenda. Zoals voor het eerst op de gezondheid van inheemse volkeren, maar ook over infectiepreventie, de sociale determinanten van gezondheid en het belang van de bevordering van essentiële, betaalbare gezondheidszorg wereldwijd.

Er is een resolutie aangenomen over de gevolgen van plasticvervuiling op de gezondheid en werd door lidstaten opgeroepen om meer tijd en middelen vrij te maken voor het interoperabel maken van digitale gezondheidsplatforms. Door Nederland werd, zoals aan uw Kamer toegezegd, bij het onderwerp traditionele medicijnen het belang van de volksgezondheid en de bescherming van biodiversiteit benadrukt.

Net als vorig jaar werd een WHO rapportage over de gezondheidsomstandigheden in de Palestijnse gebieden besproken. Het rapport en onderliggende besluit werden opnieuw als separaat agenda item behandeld. Nederland heeft daarom opnieuw tegen het besluit gestemd. Dit is toegelicht in een stemverklaring.

Ten slotte meld ik u graag dat er ook dit jaar weer ruimte in de Nederlandse delegatie was voor een jongerenvertegenwoordiger. Gelukkig geldt dat voor steeds meer landen. Het is een goed signaal dat jongeren en (toekomstige) gezondheidsprofessionals actief bij het internationaal gezondheidsbeleid betrokken worden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers